

Izhaja vsako soboto zjutraj.
Uredništvo „Zarje“ je v Trstu ulica del Fabbri, št. 2, III.
Tja je treba nasloviti vse rokopise, ki naj se objavijo v listu.
Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Poštno - hranilničnega računa št. 64439.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu ulica delle Poste št. 9. Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Naročnina „Zarje“ je za vse leto naprej po pošti K 6.— za pol leta K 3.
Posamezne številke po 6 vin.
Cena inseratom je 10 vin. za enostopno peti vrsto. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Med katoliškimi Italijani v Trstu.

Kot dobre katoličane nas zanima in veseli vsak pravi napredek katoliške stvari, bodisi med nami Slovenci, bodisi med drugimi narodi. Zdrav napredek katoliške misli v tržaških Italijanih mora nas tržaške Slovence toliko bolj zanimati, ker dobro vemo, da moramo tu v Trstu z njimi skupaj živeti in ker smo prepričani, da nam ne bo v narodnem obziru bolje, dokler ne bo njih in nas vseh od dobrega prešinila prava krščanska ljubezen in pravičnost. Kdor torej podpira razvoj zdravega krščanstva med našimi italijanskimi sodeželani, ta vrši ne le veliko versko, temveč na naši strani tudi velevažno narodno delo.

Važno narodno vprašanje tržaških Slovencev.

Tržaški slovenski dnevnik „Edinost“ tega ne razume. Gospodje pri „Edinosti“ delajo že dolgo vrsto let za slovensko narodno stvar samo na ta način, da skušajo buditi narodno zavest ob enem pa s hujskanjem vzdržavati sovraštvo, do drugega plemena. To je, da se miho izrazimo, bolj negativna stran narodnega vprašanja za tržaške Slovence. Pozitivno delo za narod mora biti: na podlagi svete katoliške vere delati na to, da ostane slovenski rod v Trstu, ki se s priseljevanjem vedno množi, kljub velikomestnemu življenju moralno čist, da bo naš slovenski naraščaj v Trstu duševno in telesno čil in krepak, da bo imel zmisel za vzorno domačo vzgojo, za treznost in varčnost. Mesto neslanega zbadanja in otepanja tukajšnjih Italijanov, kakoršnega so polni predali „Edinosti“, mora katoliški slovenski list, ki hoče res kaj doseči za narod, skušati ublažiti razburkane strasti in potem mirnemu in trezno mislečemu nasprotniku svetovati to, kar bo njemu v prid, nam Slovencev pa prav gotovo v trajno narodno korist. Recimo tu kar odprto, saj je resnično, kar pravimo: Dokler se ne bodo tržaški Italijani osvobodili grde sužnosti framazonov in židov ter ustanovili svojo krščansko ljudsko stranko zdravih in pravičnih načel, ne smemo tudi mi tržaški Slovenci pričakovati za svojo narodno stvar boljših časov!

Sužnost tržaških Italijanov.

Do danes ni moglo italijansko pošteno ljudstvo priti do svoje veljave. Ni se še porodil med njimi mož, ki bi bil začel s krepko besedo in odločnim peresom razbijati starodavne okove ljudskega usuženja pod jarmom framazonске lože in tržaških židov. Tržaški Italijani so prišli tako daleč, da — po svoji ogromni večini ne morejo niti živeti, če ne „žrtvujejo“ vsako jutro tistih par krajcarjev „per il foglio“. Tako pokladajo dan za dnem svoje darove na oltar framazonске lože, ki jim potem v svojem „Piccolo“ narekuje, kaj morajo misliti. To so neznosne razmere. Dokler nam bodo ti fra-

mazoni in židje, ki nimajo niti trohice čuta pravičnosti v sebi, na magistratu rezali kruh po svoji, ne po ljudski volji, do tedaj bo gorje nam Slovencev v Trstu. S takimi ljudmi ni možno pametno razpravljati. Za naše klice po slovenskih šolah in za naše ogorčene proteste nima ta sodrga drugega, kakor zaničljiv posmeh. Kdor more tu pomagati, stori tržaškimi Slovencev neprecenljivo uslugo.

Proč s „katoliškim“ zmernim iredentizmom!

Kedaj se bodo tržaški Italijani osvobodili tega svojega poniževalnega suženstva? Odgovor: Tedaj, ko bodo očistili in okrepili svoj katoliški tisk tako, da bodo mogli izdajati svoj lastni v zdravem krščanskem in ljudskem duhu urejevan dnevnik! Dosedanje politično glasilo tržaških italijanskih katoličanov ni imelo in ni moglo imeti bogve kakih uspehov. Prvič je to glasilo samo tednik, drugič ni posebno razširjeno, tretjič — kar je glavno — nima včasih pravega duha, ne prave odločnosti v boju za pravice katoliškega ljudstva proti židovskim gospodarstvom. Neglede na one bree, ki jih včasih dobivajo Slovenci tudi brez potrebe, vprašamo samo: Čemu mora katoliški italijanski list gledati z enim očesom čez mejo v sosedno kraljestvo, čemu mora pritaženo zdihovali po odrešenju Trsta in drugih italijanskih mest in pokrajin? Mar zato, da se ne preveč zameri onim par mogotcem tu v Trstu, ki bi iz svoje osebne nespametne misli in želje po združenju teh pokrajin z zjedinjeno Italijo radi napravili javno ljudsko mnenje? More li biti sploh kak pameten Italijan tu med nami, ki bi si mogel pri zdravi pameti resno želiti takega združenja? Si li ljudstvo res želi priti izpod Avstrije v blaženo Italijo? Prepričani smo, da ne. Nima li katoliški italijanski tisk res nobenega drugega sredstva, da se skaže narodnega, kakor je ta prosluli „zmerni iredentizem“? Tukajšnje Italijane, mislimo prave Italijane, ne veže z Italijani v kraljestvu pač nič drugega kakor sorodnost jezika. Čisto italijansko pa goje naši Italijani prav lahko tudi na svojih sedanjih avstrijskih tleh. Vsega drugega pa se ne morejo učiti od svojih italijanskih bratov v kraljestvu, ker bi nasprotno oni za veliko potrebo prišli k nam v Avstrijo v šolo. Ko bi imeli v Italiji tako krepke verske, izobraževalne in gospodarske organizacije, kakoršne imamo tu v Avstriji celo mi Slovenci kot narod „druge vrste“, bi bili pač lahko ponosni na take ustanove! A vsega tega nimajo in tukajšnji Italijani ne morejo pričakovati od svojih bratov čez mejo nikake podpore ne v verskem ne v gospodarskem pogledu. Zato je najbolje, da začnejo čim prej misliti na edino pametno avstrijsko politiko, da razširijo v ljudske mase zdrava verska in politična načela ljubezni in pravičnosti do drugodercev in da ne pozabijo pri tem, da je postal Trst v Avstriji, ne v Italiji, tako mogočno trgovsko središče kakoršno je danes.

Boljša bodočnost: Pijevo društvo.

Hvala Bogu, da se v tem pogledu med tržaškimi katoliškimi Italijani vendar le enkrat svita. Ustanovili so si v Trstu svoj odsek Pije-

vega društva*) „Assoziacione Piana, sezione itabana“, ki izdaje počeni s tekočim letom svoj mesečni „Notiziario“ brezplačno v 3000 izvodih. Z veseljem pozdravljamo ustanovitev Pijevega društva med tržaškimi Italijani, še z večjim veseljem pa pozdravljamo onega novega, zdravega krščanskega in ljudskega duha, ki nam veje nasproti iz njihovega „Notiziario“. Ko smo prečitali zadnje novembrovo številko in brali nje dobre premišljene besede proti „zmernemu iredentizmu“ katoliških italijanskih tiskov in trezne opomine k pametni politiki, nam je odleglo pri srcu in rekli smo: S takimi Italijani bomo Slovenci lahko razpravljali.

Bog daj, da bi se pozivu italijanskega Pijevega društva tržaški katoliški Italijani mnogobrojno odzvali. Njihovo Pijevo društvo ima namen nabirati sredstva v prosep dobrega italijanskega tiska na Primorskem. Član društva postane lahko vsakdo, če se obveže plačevati vsaj 6 vin. na mesec, redni udje plačujejo 2 kroni, podporni člani pa 10 kron na leto. Pijevo društvo ima svoj urad v ulici Paduina št. 11, III. Želeti je čim največjega zanimanja za društvo med italijanskimi duhovniki in laiki.

Škof proti sužnosti Tržačanov.

Če bodo sredstva toliko narastla, da bodo katoliški Italijani v Trstu mogli izdajati v pravem krščanskem duhu ljubezni, pravičnosti in odločnosti pisan in dobro urejevan dnevnik, bo to gotovo zgodovinsko važen napredek, ki se ga bomo po pravici veselili tudi mi Slovenci. Naš prevzvišeni gospod škof želi, da našemu Trstu čim prej zasije ta dan. V svojem pismu iz dne 2. nov. naslovljenem na Pijevo društvo, bodri škof s krepko in ognjevito besedo tržaške katoliške Italijane, naj se vendar enkrat otresejo sramotnega židovskega in framazonskega jarma. Naj nabirajo sredstva, da bi mogli čim prej v Trstu izdajati dnevnik pisan v pravem krščanskem in avstrijskem duhu. Ta dnevnik bodi „Il Giusto“ (Pravičnik), ki odbijaj krivične napade tržaške židovske klike in bodi pravičen do utemeljenih zahtev in potreb sodeželanov druge narodnosti. V to svrhu je pristopil škof k Pijevevemu društvu kot ustanovni član s prispevkom 1000 (tisoč) Kron. S tem je pokazal škof, da razume tok časa in da pozna dobro, česa Trst potrebuje. O da bi to tako dobro razumeli tudi vsi duhovniki in tržaško občinstvo! Teh tisoč Kron privoščimo italijanskemu Pijevevemu društvu iz srca, prvič ker vidimo, za kako važno stvar gre, drugič ker vemo, da je škof nepristranski prijatelj vsakega dobrega tiska.

Boljši časi tržaških Slovencev.

Novi struji, novemu gibanju med tržaškimi katoliškimi Italijani želimo najboljšega uspeha. Dal Bog, da bi se Pijevevemu društvu čim prej posrečilo ustanoviti dober katoliški

*) Pijevo društvo, imenovano po sedanjem papežu Piju X., se je ustanovilo v Avstriji leta 1905 na petem avstrijskem katoliškem shodu na Dunaju. Namen društva je dvigniti katoliški politični tisk v Avstriji, podpirati osrednja in deželna glasila ter ustanoviti katoliški dopisovalni urad.

italijanski dnevnik v Trstu, organizirati Italijane v pravo krščansko in demokratično stranko ter tako streti glavo židovskemu zmaju na trgu Goldoni in vreči kamoro, to nesnago našega mesta. Mi Slovenci ne moremo tega nikoli zmoci, Italijanom, pa, če bodo organizirani v pravem krščansko demokratičnem duhu, se to ob vstrajnosti mora posrečiti. Tedaj se bodo tudi nam tržaškimi Slovencev vremena zjasnila in dočakali bomo dneve narodnega sporazumljenja.

Bogoslužni jezik v tržaškoperski škofiji.

Vprašanje bogoslužnega jezika v tržaški in koperski škofiji so v zadnjem času nekateri po nepotrebnem zopet spravili na površje. Dokler se pečajo s takimi vprašanji liberalni listi z namenom, da vzbujajo v vernikih nezaupnost v sveto cerkev in jih našuntajo k nepokorščini do cerkvenih poglavarjev, v prvi vrsti do sv. Očeta samega, je to sicer žalostno, toda lahko umevno dejstvo. Če piše pa o taki stvari kako katoliško glasilo nepravilno, je to težje umljiv in dvakrat žalosten pogrešek. Ker se je to zgodilo te dni, smo v „Zarji“ primorani podati pred vsem nekaj

temeljnih načel,

po katerih mora v vprašanih bogoslužnega jezika soditi vsak katoličan, če hoče to sploh še biti. Ta načela so v resnici tako priprosta, da jih lahko pozna vsak otrok, ki je izvežban v katekizmu, zde se pa ob enem tako težavna, da zginejo iz spomina celo učenim možem, urednikom uglednih katoliških listov. Zato jih v nastopnih vrstah ne iz svoje glave, ampak iz nauka katoliške cerkve povemo:

1. Verska resnica, določena na florentinskem in vatikanskem cerkvenem zboru je: „da ima papež ne le pravico nadzorstva in vodstva, ampak polno in najvišjo sodno oblast (iurisdictio) v vesoljni cerkvi, ne le v verskih in nraavnih stvareh, ampak tudi v zadevah discipline in vodstva cerkve razširjene po vsem svetu“.

2. Jasno je, da spada v te zadeve discipline in vodstva cerkve prav gotovo tudi vprašanje bogoslužnega jezika in da ima torej tudi v tej stvari papež polno in najvišjo sodno oblast.

3. Gotovo je, da vodi božji Ustanovnik svojo cerkev v osebi njenega najvišjega pastirja tudi v stvareh discipline tako, da določa cerkev tudi v disciplinarnih zadevah to, kar in kakor je za dotični čas in dotične vernike najbolj koristno. Isto velja o določbah za bogoslužni jezik.

4. Gotovo je, da nima izven papeža in njegovih kongregacij, ki izdajajo bogoslužne odloke v njegovem imenu, v vesoljni cerkvi nihče drugi pravice kaj odrediti v zadevi bogoslužnega jezika.

5. Gotovo je, da morajo škofje papežev odloke v bogoslužnem vprašanju svoji duhovščini in svojim vernikom objaviti, da jih mo-

posrečilo, da je zamogel skozi neko špranjo svojega skrivališča pri svitu svetilke, ki je visela na stropu, zapaziti nekaj obrazov zarotnikov, ki so se vzdignili z opombo, Rus ne bo več dolgo izostal.

Res pride nadkrmar kmalu nato in odpre skrinjo rekoč:

„Tako, dečko, zdaj se pa pripravi na psovke in udarce in zapomni si: drži se pokoncu kolikor mogoče, ko bo nadkrmar obdelaval tvoj hrbet z debelo vrvo. Navadno skrivne mornarski učenci svoj hrbet in dobe tako ves udarec, ko bi se pa držali pokonci, bi pa samo sprednji del vrvi zadel njih rame. In glej, da mi zelo hudo kričiš, sicer meni starec, da ne stori svoje dolžnosti, in začne udrihati s podvojeno močjo.“

— Toda, kaj pa pačis tako čudno in skrivnostno svoj obraz, kot bi se ti kaj prikazalo? No, kaj je?“

„Ali sva zares prav sama, Blaž?“ praša Alfonz. In ko zaklene in zapahne krmar kajutna vrata ves začuden, mu pove, kar je pravkar čul. Rus naredi debele oči in meni sprva, dečku se je le sanjalo; ko pa ta sveto zatrjuje, da je popolnoma bdel in da mu zamore tudi še dva zarotnika pokazati, in sicer onega, ki je najodločneje zahteval kapitanovo smrt, reče Rus:

„Potem moraš stvar še enkrat ponoviti pred kapitanom prav tako, kakor si jo meni povedal. Da, jaz tem ljudem iz Nombra že od začetka, ko sem jih prvič zagledal, nič kaj nisem zaupal, da so pa kar celi lopovi, to se mi pa še sanjalo ni! Mi jim pojdemo tudi za vrat! Le počakajte — veliki jambor bo kmalu rodil lep sad! Ti ostali tu; jaz grem sedaj

najprej h kapitanu, da ga pripravim na tvoj prihod.“

Rus se poda takoj h kapitanovi kajuti, Pri vratih sreča mornarskega učenca, ki nese ravnokar krožnike in drugo posodo venkaj.

„Ali je kapitan sam, Janez?“ ga vpraša.

„Ne, gospod; stotnik Montoja z dolgim rdečim nosom je še pri njem in dokler je le še kapljica v steklenici, ostane pri njem; in ker grem pravkar še po eno, bo to lahko dolgo trajalo“, se glasi odgovor služabnika, ki gre hitro naprej svojo pot.

„Presneto“, reče Rus pri sebi. „Pred tem ne morem povedati svoje stvari, zakaj kdo ve, če ni Montoja, o katerem ni znano nič dobrega, zvezan z zarotniki, ki nam jih je privedel iz Nombra. In če povem po Janezu kapitanu, da mu imam njemu samemu nekaj važnega povedati, bo ta ideči nos takoj slutil, kaj je — čakati moram, čeprav do polnoči.“

Nevoljen se vstopi krmar h glavni jambori, odkoder zamore opazovati kapitanovo kajuto, in si prižge svojo pipico. Čakati mora dolgo, zato lahko vso stvar še enkrat prevdari.

„Alfonzo se ne more nič boljšega zgoditi“, reče sam pri sebi; „kar je on izvedel, ga pač obvaruje kazni. Toda, kako pa, reši kapitan sebe in nas? Ljudje iz Nombra so v večini in če drže vsi skupaj, potem smo mi izgubljeni!“

Nombre, ki smo ga že večkrat imenovali, je ime trdnjave, ki varuje glavno pristanišče, katerega so imeli tedaj Španci na atlantski strani panamske zemeljske ožine. Leži kakih 60 km vzhodno od Kolona, kjer se sedaj začena znani prekop, ki naj gre čez ožino, a še dolgo ne bo končan. Za časa naše povesti

je pokrival neprodirni pragozd 20 ur dolgo pokrajino med Nombro ob Atlantskem in Panamo ob Tišem oceanu.

Slednjic — prva straža se je že menjala — se odprlo vrata kapitanove kajute in stotnik Montoja pride vun in se opoteka po krovu ter kliče Janeza, da bi mu posvetil v kajuto. Krmar počaka, da gre pijani Montoja mimo njega, potem pa pogleda okolu sebe pazno na vse strani. Že prej se mu je zdelo, da je čul na zadnjem koncu ladje nek šum; zdaj se mu pa čudno zdi, ker se približa stotniku temna postava in mu zasepeče nekaj v uho. Komaj začuje ta skrivno poročilo, glasno zakolne, vzame učence svetilko in ga odpusti.

Kaj naj bo to? Rus nima časa premisljati. Pred vsem mu je na tem, da govori s kapitanom; zato hiti v njegovo kajuto, kakor hitro vidi, da ga nihče ne opazi. K sreči sme na svoje trkanje takoj vstopiti. Gil Gonzalez ni za šalo pridržal stotnika Montoja po jedi pri steklenici dobrega vina in mu ga pridno točil v kozarec, medtem ko je imel sam svoj tretji kozareček še napol poln pred seboj. Hotel se je s stotnikom, ki mu ga je dal nazaupljivi Pedrarias proti njegovi volji seboj kot poveljnika vojakom, sprijazniti ali pa vsaj priti na jasno, kakega mnenja je in kake namene ima. Prvo se mu ni posrečilo, o namenih nevarnega moža je pa le toliko izvedel, da se mu ne sme zaupati, kakor hitro nastopi proti njegovim strastem. In Gil Gonzalez ni bil nikakor volje dati vrhovnega poveljstva svojega iz rok ali žrtvovati Indijance njemu in njegovi druhalji.

Tako dobi krmar kapitana težko zamišljenega.

LISTEK

Prvič med Indijanci ali Uožuja v Nikaraguo.

Spisal Josip Spillmann iz dr. J. - Prevel K. S.

Ponatis iz „zbirke Spillmannovih povesti“, ki izhajajo v zalogi „Katoliške bukvarne v Ljubljani“.

„O, tam ga je tudi dosti. Ko je prišel Kolomb prvokrat tja, so nosili divjaki težke zlate zapone kot kinč tako, da je imenoval deželo po pravici „Costa Rica“ (reci: Kosta rika), to je zlata dežela. Zdjaj so najbrže divjaki s svojimi zakladi zbežali od obali Atlantskega k obalim Tihega morja, kjer misli Pedrarias, da jih dobimo. Ako ne bo tako, še vedno lahko prisilimo kapitana, da pojdemo proti jugu.“

„Ali pa spravimo njega in meniha in tiste, ki drže ž njima, k večnemu počitku na dno morja, kar bo še najboljšje, ker jaz nisem bil nikdar polovičar in tudi nikdar nočem biti. Vendar naj bo; saj vidim že, da je večina od vas zato, da čakamo. Meni je to prav. Le za slučaj, da se stvar izve prezgodaj in prime kapitan katerega izmed nas za vrat —“

„To se ne sme zgoditi za nobeno ceno“, odgovori več glasov. Potem nekaj časa tako tiho dalje govore, da more deček, ki je tudi od prejšnjega pogovora le toliko umel, da se gre za upor proti kapitanu, le nekaj posamnih besedi vjeti. Zato se mu je pa takoj začetkoma

rejo vsi skupaj spolnovati, to tembolj, ko jim papež to ukaže „onerata ipsorum antistitum conscientia et sub gravi obedientiae vinculo“, kar se pravi po naše: pod smrtnim grehom. Vemo pa, da imajo tudi škofje vest in da bo tudi nje sodil večni in pravični Sodnik.

6. Gotovo je, da so dolžni vsi katoličani pokoriti se papeževim odlokom v bogoslužnem jeziku, kakor hitro so jim objavljeni. Gotovo je, da se jim morajo pokoriti brez pomislekov in ugovorov, ker je v njih izražena božja volja Ustanovnika katoliške cerkve, ne pa politična poteza enega človeka.

7. Gotovo je, da donša spolnovanje božje volje, ki se nam razodeva v odlokih najvišjega cerkvenega pastirja, vsem narodom brez izjeme blagoslov božji ter častno in večno korist. Če se mora radi te pokorščine tuintam od strani hujskačev kaj prestati, potem je gotovo bolje to malenkostno zbadanje prenašati, kakor pa odreči uobgljivost Kristusovemu namestniku.

Po teh temeljnih načelih lahko preidemo na

posamezni slučaj.

ki je dal te dni povod, da se je vprašanje bogoslužnega jezika zopet sprožilo. Videli bomo, da je po gornjih načelih, katerim ne more oporekati noben katoličan, vsaka navidezna težkoča takoj in lahko rešena ter da ni niti najmanjšega povoda za umetno razburjanje. Slučaj je pa ta-le:

V prašanju bogoslužnega jezika po Istri, Dalmaciji in Hrvaškem je izdala sv. Stolica dne 5. avg. 1898 odlok, v katerem določa, da imajo samo one cerkve pravico do rabe staroslovenskega bogoslužnega jezika, ki so se tega jezika posluževale zadnjih 30 let nepretrgoma, to je od 5. avg. 1868 dalje. Ob enem je bilo škofom naloženo, da morajo sestaviti imenik onih cerkva, ki bi po gornji določbi prišle v poštev za rabo staroslovenskega bogoslužnega jezika. Dne 18. dec. 1906 je izšel drugi važen odlok sv. Stolice, v katerem se obzahuje, da se ni izvedel prejšnji odlok ter se vnovič nalaga škofom, naj sestavijo že prej zahtevani imenik. V ta imenik spadajo samo one cerkve, o katerih je možno z gotovimi dokazi izpričati, da so od leta 1868 dalje nepretrgoma rabile staroslovensko ali glagolico. Tu sem pa da ne spadajo one cerkve, v katerih sta se samo list in evangelij pela glagolski, tem manj pa one cerkve, v katerih se je to vršilo v domačem jeziku „slavetu“. Med drugimi določbami tega odloka je posebno važna ona, ki se glasi: Kjer je bila navada, da sta se pela pri latinski slovesni maši list in evangelij v „slavetu“, tam se sme ta navada še dalje ohraniti, vendar se morata list in evangelij peti najprej v latinskem jeziku. Ta odlok sv. Stolice je objavil tržaško-koperski škof koj v prvi številki uradnega lista leta 1907. Letos, dne 5. julija je pisal naš škof v Rim, da v smislu papeževga odloka iz 18. decembra 1906 ni v celi škofiji niti ene cerkve, ki bi imela pravico do glagolice, ker ni nobene take cerkve, ki bi bila rabila glagolico od l. 1868 dalje. To je izjavil škof tudi na podlagi uradnega poročila blagopokojnega škofa in velikega Slovana Jurija Dobrila, ki je bil dne 24. nov. 1878 istotako poročal, da ni v tržaško koperski škofiji nobene cerkve z glagolico. Cerkev, v katerih sta se samo list in evangelij pela v slovanskem jeziku, gotovo nimajo pravice do glagolice, kakor jasno govori odlok iz 18. dec. 1906. Edini dvom je ostal še glede onih cerkva, v katerih se nista samo list in evangelij pela v slovanskem jeziku, ampak vsi pevani deli naše, in to so cerkve v kastavskem dekanatu, kakor je bil o tem poročal isti škof Dobrila. Zato je naš škof za ta dekanat prošil v Rim za posebno predpravico. Do sedaj nima iz Rima še nobenega odgovora. Med tem je konzistorialna kongregacija v Rimu letos dne 22. julija uradno objavila odlok iz dne 18. dec. 1906 in pristavila na ukaz sv. Očeta svarilo, da se imajo vsi brez vsakega ugovora

pod smrtnim grehom po njem ravnati. Zato je naš škof z odlokom iz dne 18. okt. t. l. svojo duhovščino vnovič opozoril na imenovani odlok sv. Očeta, pozival vse k pokorščini, povabil, naj tudi vernike o tem pouče ter naj se enotno ravnajo v tej stvari uvede s l. advetno nedeljo po vseh cerkvah. Ker pa je še vedno nejasno, da li veže odlok tudi kastavski dekanat zato hoče škof še enkrat prositi v Rim za pospeben privilegij temu dekanatu. Do jasnega odgovora ostane v kastavskem dekanatu stvar, kakor je. — Tako stoji sedaj vprašanje bogoslužnega jezika v naši škofiji.

Kaj sledi iz tega?

Iz vseh gori navedenih istinitih dejstev sledi:

1. Kjer ima papežev odlok iz dne 18. dec. 1906 gotovo veljavo, to je v cerkvah s slovanskim listom in evangelijem, se mora sedaj brez ugovora natančno izpolniti. V teh cerkvah se imata pri slovesnih mašah peti list in evangelij dvakrat, prvič latinsko (kakoršna je vsa maša), drugič v „slavetu“, tako da **ostane to, kar je bilo doselej**. Kastavski dekanat mora počakati odgovora sv. Stolice, ker je škof oziraje se na večjo uporabo „slaveta“ v tem dekanatu prošil za večje pravice.

2. Škof je prav ravnal, da je odlok sv. Očeta objavil, kar je bil po vesti pod smrtnim grehom dolžan storiti. Če kaže katoliški časopis na dalmatinske škofe, češ da oni odloka niso objavili, odgovorjamo: Iz tega ne sledi proti ravnanju našega škofa nič, ker beseda sv. Očeta je jasna. Če dalmatinski škofje niso objavili odloka, naj gledajo sami, kako opravijo to stvar pred svojo vestjo, pred svojim Bogom in pred papežem. Vemo, da sv. Oče v zadevi pokorščine ne pozna šale.

3. Ni res, da se v tržaško-koperski škofiji staroslovensčina (glagolica) počasi in previdno izpodriva, res pa je, da glagolice v naši škofiji že stoletje sploh ni bilo in da se „slavetu“ ki je stopil na mesto ugasle glagolice, z novim odlokom se le zagotovi zakonit obstanek.

4. Če pravi katoliški časopis, da duhovščina s tem odlokom ni zadovoljna, daje s tem duhovščini žalostno spričevalo, ki katoliški stvari nič ne pomaga.

5. Če pravi katoliški časopis, da se ljudstvo razburja, odgovorjamo: Razpoloženje med ljudstvom je tako, kakoršno se hoče imeti. Če pastirji ljudstva sami radi ubogajo in o stvari tudi ljudstvo, kar so dolžni, primerno poučijo, ne bo nobenega razburjenja med ljudstvom. Če se tako piše, kakor se to včasih bere tudi v katoliškem listu, se s tem seveda pride do *umetnega* razburjenja. Ostalo glej gori v temeljnem načelu štev. 7.

6. Če piše katoliški list: „Ali ne bi moglo na jugu biti enkrat konec večnih preprirov rad, liturgičnega jezika“, rečemo: Konec je že tu z odlokom iz dne 18. dec. 1906, ni ga treba še le klicati in želeti, le ubogati je treba.

7. Če govori katoliški list o mržnji ljudstva do latinsčine, s čemur da bi moral papež računati, kakor tudi s čestitimi navadami in privilegiji ter izjavlja, da so te stvari za vero in cerkev nebitvene, odgovorjamo: O takih stvareh ima najvišjo sodno oblast papež sam; to je *verska resnica*. (Glej temeljno načelo štev. 1.)

8. Če se bo narod v Istri sv. Očetu rad podvrgel in bo duhovščina ljudstvo v tej stvari lepo poučila, do to za narod največje koristi. Blagor narodu, kojega Gospod je Bog!

9. Katoliško časopisje se ne sme bati, da se ne bi mi katoličani s svojo pokorščino do sv. Očeta pokazali kot premalo narodni. Imamo drugo široko polje dela za narod: ljudstvo organizirati versko, kulturno in gospodarsko. *Tako delo za narod bi bilo v Istri stokrat več koristilo, kakor umetno gojenje „mržnje do latinsčine“ in trdovratno držanje „čestitih navad*

kajuti, ko vstopi Rus ves in sebe in pove, da je deček izginil.

„Izginil? Skril se je od strahu pred kaznijo!“

„Ne, tega Alfonz ni storil! Zarotniki so najbrže zapazili, da jih je on čul, in so ga odstranili.“

Kapitan in krmar nemudoma preiščeta vso ladjo, a nikjer sledu o dečku. Prašata tudi straže, a te niso ničesar zapazile.

„Nobenega dečka ni bilo na krovu, v morje, ni mogel pasti“, pravijo. „Le poglejte, kako svetlo sveti mesec; morali bi ga videti.“

5. V smodišni skladnici.

Kaj se je pa zgodilo z Alfonzom?

Ne kapitan, ne krmar in ne o. Bobadila, ki ga je dal kapitan poklicati v svojo kajuto, niso mogli rešiti te uganke, ko so brez uspeha preiskali vso ladjo. Rus ostane pri svoji trditvi, da so dečka zarotniki umorili. Teda nikjer ni kakega znamenja o kakem zločinu. In kam so potem spravili truplo?

„Skozi lino moje kajute v morje,“ meni Rus. „Morski volkovi, ki so ladji sledili, so je pa pokopali. Oči bi si iztrgal, če bi s tem zamogel ubogega Alfonza priklicati k življenju. Zdim se sam sebi kakor morivec; zakaj brez moje neumnosti bi ostal v Panami pri svojem očetu!“

„To je strašno, če je pravični Bog dečkovo trmo in neobgljivost kaznoval s tako naglo in kruto smrtjo,“ reče zelo resno duhovnik. „Saj je človeka še groza, če samo misli nato.“

„Jutri preiščemo še enkrat in še bolj natančno ladjo,“ dasi si ne morem misliti, kje bi bil deček,“ reče kapitan. „Medtem pa pazimo

ter privilegijev.“ Ne bojmo se zamere pri liberalcih! Nikdar nas ne bodo radi imeli.

10. Uredniki katoliških listov morajo poznati katekizem, da ne zabredejo že v temeljnih stvareh. Če se spuščajo v razpravljanje o liturgičnem jeziku, morajo imeti tudi precej bogoslovnih študij, posebno jim svetujemo dogmatiko in kanonično pravo. Če mislijo pisati o naredbah naših skofov, naj prečitajo prej dotične uradne liste.

Toliko na poziv ljubljanskega „Slovenca“ iz dne 29. nov., ki je želel, da se „Zarja“ tozadevno izjavi. +4

Božičnica

v prid slovenskim otrokom v Trstu.

Blizajo se sveti božični dnevi, ob katerih imajo stariši navado svoje otročice razveseliti s kakim primernim darilcem. Lepo navado starišev posnemajo v božični dobi tudi cela družva, ki skušajo mladini svojih članov prirediti ob takozvanih božičnicah nekaj nedolžnega veselja z božično zabavo in božičnimi darovi.

To ni nič novega, že od nekdanj je taka navada pri nas v Trstu in tudi drugod. Nova pa je misel, ki ji s pomočjo v teh le vrsticah sprožiti med svojimi somišljeniki.

Na lastne noge!

Že v zadnji številki „Zarje“ je eden naših sodrušnikov opozarjal na lepe gledališke predstave, ki jih tuintam nudi naša velika tržaška ženska Marijina družba svojim članicam in ostalemu občinstvu. Po pravici hvali naš dopisnik vrle igralko, ki — po večini služkinje — kažejo res veliko požrtvovalnost za dobro stvar, ker se poleg svojih obilnih stanovskih dolžnosti še pridno vadijo v nastopu in se nauče igrati gladko celo dolge in težavne vloge. Nekateri izmed njih ne igrajo le dobro, ampak naravnost izvrstno. Zato je izrazil naš dopisnik željo videti še bolj pogostokrat tako lepe predstave, kakoršna je bila zadnjič v Marijinem domu. V obširnejših prostorih — je rekel — bi mogle te predstave služiti v razvedrilo in blažilo množestvilnim članom slovenskih krščanskih družin v Trstu. To se bi doseglo, če bi bilo v krogu bolj spretnih in za to stroko navdušenih Marijinih družabnic več gledaliških odsekov, ki bi nam mogli vrsteč se večkrat nuditi veliko lepega duševnega užitka. Naš dopisnik sklepa za lepo in veliko misljo: Tako bi prišli počasi do krščanskega ljudskega gledališča v Trstu!

Niti naš dopisnik se ni hotel z gornjim navsvetom, niti mi se nočemo v teh vrsticah vti-kati v pravice vodstva Marijine družbe. Saj tudi nimamo najmanjšega povoda: vodstvo je do sedaj vzorno vršilo svoje težko nalogo in prepričani smo, da jo bo vršilo i v bodoče. Kakšne zabave, kolikrat in v kakem obsegu naj se prirejabo gledališke predstave v krogu Marijinih družabnic, o tem ni nihče tako opravičen in tako zmožen soditi, kakor vodstvo samo.

A neka druga misel je, ki smo jo zazrli v gornjih besedah našega dopisnika, in ta misel se glasi: Skušajmo se krščansko misleči in krščansko živeči Slovenci v Trstu, postaviti vedno bolj na svoje lastne noge! Pokažimo, da nočemo služiti ne ptujcu, ne domačinu, ki se vojskuje v protiverskem taboru. Pokažimo, da hočemo biti pri delu za ljudsko izobrazbo, za napredek naroda — neodvisni, samostojni! Saj imamo sami v svoji sredi dovolj moči za svoj obstanek in svojo bodočnost, čemu bi, se niti v najmanjši stvarci udali svojim nasprotnikom? Mar naj naši poštenu ljudje res zahajajo v „narodni dom“, da se tam na predstavah, kakoršna je bila nedavno „Zaza“, pohujšujejo, posebno pa mladina? Saj nas je v Trstu že toliko dobrih, poštenih katoliških Slovencev, da lahko sebi

nase in na ladjo, da se zavarujemo. Poglejmo, na koliko mož lahko računamo!“

„Na te iz Paname na vse brez izjeme, mogoče na podkrmarja ne; na te iz Nombra pa se ni zvesti,“ reče krmar.

„Na pretežno večino mornarjev torej. Hm! skrbiti moramo najprej za to, da pridejo strazbe in vsi važnejši posli v naše roke. Če bi nam bili znani le poglavitnejši kolovodje, še to noč bi jih prijel in z verigami zvezane vrgel v ječo. To bi druge ostrašilo in dali bi se zlepa pridobiti.“

„Če primete starega sivobralega Andaluzijca in Italijana Negronija in še skiljastega Navareza s preklanim nosom, ne boste storili napačno,“ meni Rus.

S tem ni nič, v slepo se težko zadane pravo“, odvrne Gil Gonzalez, „Teda strogo hočem paziti na te tri in še na nekaj drugih, in če se le s pogledi izdajo, si bodo zapomnili, kdaj so imeli opraviti z menoj! Za danes dovolj. Vas, Rus, ne bom kaznoval zaradi dečka. Bog sam je to storil; tudi mi ni treba ukazovati, da imejte oči odprte! Vas pa častiti oče, prosim lepo, molite za nas, da nam Bog in njegova milostipolna Mati pomagata v tej nevarnosti!“

„Jutri darujem sv. mašo v ta namen. Pa tudi za ubogega Alfonza moramo moliti, naj bo li živ ali mrtev,“ odvrne duhovnik. „In če morem jaz ali pa moj učence Karel kaj koristiti.“

„Prav „Karel in Indijanec!“ zakliče kapitan. „Deček nam lahko veliko koristi. Pošljite ga k meni jutri takoj po maši! In če dobimo Indijančevo zaupanje, je stvar na pol dobljena. Lahko noč! Stražo že jaz preskrbim!“

(Dalje prihodnjic.)

in svojim družinam preskrbimo pošteno zabavo s petjem, godbo, telovadbo in tudi gledališkimi predstavami. O tem poslednjem pričam Marijina družba s svojimi dobrimi igralkami.

Priredimo svojo božičnico!

Pa kaj ima vse to opraviti z božičnico v prid slovenskim otrokom v Trstu? Ima opraviti in sicer veliko. V tem članku namreč povdarjamo potrebo samostojnosti in neodvisnosti tržaških katoliških Slovencev od prirediteljev naših nasprotnikov. Če je že zadnji čas, da resno mislimo na tako neodvisnost v vseh strokah dela za ljudski blagor in narodov napredek, čemu se ne bi pokazali tako neodvisne s svojo lastno božičnico v prid otrokom dobrih krščanskih družin? Priznajmo vendar sami sebi, da se naše vrste tudi v mestu množijo, da je že precej slovenskih starišev v Trstu, ki ne mislijo več z „Edinostjo“, posebno kar se jim je v zadnjem času tako zelo zamerila s svojo odločno svobodomiselnostjo ferrerovsko gonjo. Ti poštenu možje pa so se naveličali ne le „Edinosti“ same, ampak sploh vsega, kar se je drži. Naveličali so se njenih politikavev, njenega „narcidnega“ doma, naveličali so se konečno tudi njenih „narodnih“ dam, ki delajo neumorno, pa tudi nenasično za narod, ki pišejo članke v „Edinosti“, ki molče o zastaranih dolgovi in ki pri vsem tem hlastno požirajo kadilo, ki se jim po liberalnih listih od pristno liberalnik rok prižiga ob kaki petindvajsetletnici ali sličnem. Tem poštenim krščanskim družinam moremo in moramo nuditi v resnici to, kar jim nudijo nasprotniki le navidezno. Nudimo jim včasih tudi malo poštene, zdrave in koristne zabave.

Začnimo to delo osamosvojenja s tem, da priredimo letos svojo lastno božičnico v prid slovenskim otrokom naših somišljenikov. Kmalu bodo prišle takozvane narodne dame in narodne gospodične trkat tudi na vrata naših ljudi — posebno rade trkajo na radodarna srca slovenskih duhovnikov — z milo prošnjo za kak donesek k božičnici družbe sv. Cirila in Metoda. Bili so časi, ko je marsikdo naših, popolnoma naših ljudi, stisnil tem narodnim damam in gospodičnam kronco v roke, ne z bogve kakim navdušenjem, ampak zato, da se jih je odkrižal. Nekateri so storili to tudi z namenom, da se ne krši „narodna sloga“ in da ne bo zamere. Ti časi so bili, ni jih več za marsikoga izmed naših zavednih mož in vedno bolj in bolj se osvobojuje teh suženjskih obzirov. Če mislijo ljudje, ki vse leto simpatizirajo z „Edinostjo“ o božiču slovenskim otrokom kaj prirediti, prosto jim je, samo da med svojimi ljudmi nabirajo. K našim ljudem naj ne hodijo, ampak k čitatelem in somišljenikom „Edinosti“. Naši ljudje bodo skrbeli zase, oni pa naj skrbje zase, kakor vedo in znajo. Gotovo ni nobenemu naših somišljenikov všeč, če je s svojim imenom objavljen v liberalnem listu kot darovavec za Ciril-Metodovo božičnico.

Zato bomo letos drugače storili. Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Trstu priredi, kakor nam javljajo, božičnico svojim udom z darovi za otroke. Ta božičnica budi letos prvič božičnica vseh poštenih krščanskih družin slovenske krvi v Trstu. V našem mestu je v družinah naših somišljenikov brezdvomno veliko slovenskih otročičev, ki jih tare velika revščina. Ob spominu na božje Dete, ki je prišlo revno na svet v betlehemskelem hlevu, opozarjamo že danes slovensko katoliško občinstvo, da pomore s kakim darom tem nedolžnim trpinčkom zavedajoč se Izveličarjevga izreka: „Kdor sprejme enega teh malih v mojem imenu, mene sprejme“. Darove, bodisi v denaru ali v drugih predmetih, sprejema upravništvo „Zarje“ v Trstu, ulica delle Poste štev. 9. Natančen izkaz darov in darovavcev se bo objavljal v našem listu. Nabrano svoto bo upravništvo pravočasno izročilo blagajništvu katoliškega slovenskega izobraževalnega društva, ki ima prirediti božičnico.

Prepričani smo, da s tem zelo vstrežemo našim somišljenikom, ki se pač komaj cddahnejo če nimajo nič posla z damami in gospodičnami iz nasprotnega tabora. Vemo tudi, da s to svojo božičnico rešimo nekatere sicer poštene, pa bolj boječje ljudi na naši strani nemale zadržke, ko zagledajo narcodne dame pred seboj. Sedaj jim bodo lahko mirno, pa odločno povedali: Gospa (ali gospodična), jaz sem že storil za letošnji božič svojo narodno in ob enem krščansko dolžnost, jaz sem že dal za božičnico slovenskih otrok v Trstu, pa v roke svojih nasprotnikov ne dam niti vinarja, ker mi stojimo in hočemo stati na lastnih nogah! +4

Hujskanje.

„Edinost“ iz minole nedelje je priobčila sledeče:

„Kolo zistera se je menda — kakor vse kaže — začelo odločno vrteti. Zisterna na našem škofijskem Ordinariatu namreč. Znak za to je, kar se je dogodilo ravnokar v Brezovici pri Materiji. V Brezovici imajo društvo „Narodna čitalnica“, ki obstoji 30 let. Udje tega društva tvorijo tudi krepke cerkveni zbor, ki ga vodi sedaj učitelj Ludovik Žerjal. Pevci tega društva pojejo že od njega začetka tudi na vseh cerkvenih opravilih. Tako je bilo do sedaj. Pred kakimi 20 dnevi pa je prišel g. župnik Normali v spremstvu g. kapelana v šolo v Brezovici k g. učitelju, ki mu je naznanil, da se odslej mora dvakrat na teden poučevati latinsko petje, ker je dosedanje slovensko petje pri maši prevzvišeni gospod škof prepovedal. Odslej da se mora pevati

latinski. — G. učitelj, ogorčen zbog te odredbe, je dal pozvati več članov čitalnice s predsednikom Dragotinom Ivanovičem na čelu in vsi so odločno protestirali proti takemu izganjanju slovenskega jezika iz cerkve in so izjavili soglasno z vso faro Brezoviško, ki obsega dvanajst vasi, da ne dopuste nikdar, da bi pevci pevali drugače nego slovenski. Tako nam poročajo iz Brezovice in zaključujejo: Ordinariatu v Trstu kličemo v spomin poziv Kristov: Pojdite po vsem svetu in učite vse narode! Mi hočemo trdno vstrajati v borbi za pravo našega jezika v cerkvi in povsodi.

Ker se nam je nemalo čudno zdelo, kako da se upa brezoviški učitelj Žerjal kar tako na svojo roko uvažati v cerkev latinščino („Edinost“ namreč pravi, da je prišel g. župnik k g. učitelju, ki mu je naznanil, da bo treba v bodoče dvakrat na teden poučevati latinsko petje), smo kaj željno pričakovali potrebnih poročil iz Brezovice, kako je stvar s tem učiteljem — latinizatorjem. No, končno smo prejeli sledeče od vseskozi zanesljivih oseb spisano in podpisano pojasnilo:

Brezovica, 30. nov. 1909.

Slavno uredništvo „Zarje“ v Trstu.

Oziraje se na novico priobčeno v nedeljski „Edinosti“ pod naslovom „Kolo zistema“ izjavljamo podpisani sledeče:

Dne 3. nov. zvečer je povabil župnik cerkvene pevce v šolo na pogovor. Dolgo je moral čakati na nje, končno jih je prišlo celih pet. Z župnikom je bil tudi kaplan in oba cerkvena ključarja. Župnik je zbranim povedal, da se mora v smislu odloka sv. Očeta papeža peti na koro pri slovenskih mašah latinsko. Ob enem je povedal župnik, da sv. Oče zelo priporoča v cerkvi domače ljudsko petje pri tihih mašah. Zato prosi župnik g. pevovodjo, naj poučuje cerkveno petje po trikrat na teden, da se bodo mogli enemu in drugemu petju, za tihe in slovesne maše, priučiti. Nekdaj so bili brezoviški pevci izvrstni. Učili so se pa po večkrat na teden. V zadnjih dveh letih pa so se naučili samo dve pesmi, kar bi se bilo lahko zgodilo tudi v enem tednu. Župnik je prosil, naj se začne učiti latinsko petje za slovesne maše. S tem da bodo pokazali pokorsčino do sv. Očeta papeža.

Župnik je povdarjal besedo „papeža“, ker latinskega petja pri slovenskih mašah ne zapoveduje škof, ampak papež in njemu mora biti pokoren škof, ki ima skrbeti, da se papeževa zapoved spoštuje. Župnik je pevcem rekel: „Ako se vam zdi papeževa odredba pretežka prosite škofa, naj posreduje pri papežu za preklie in potem ne bo župnik obvezan zahtevati od vas latinskega petja pri slovenskih mašah.“ — Dne 14. novembra je imel župnik pri dopoldanski službi božji govor o cekvenem petju. Razložil je sicer papežovo zapoved, vendar pa je ob enem posebno priporočal pobožno ljudsko petje in zbranim vernikom razložil, kaj, kako in kje naj gojijo ljudsko petje. Pri nas je ljudsko petje slovensko, tako da župnik ni izganjal slovenskega jezika iz cerkve, kakor ga tudi škof ne izganja, ne pri tihih mašah ne pri popoldanski službi božji. Župnik je dne 20. nov. zvečer kakim 10 pevcem z g. pevovodjo zopet razložil papežovo odredbo glede latinskega petja pri slovenskih mašah in glede ljudskega petja pri tihih mašah in drugih priložnostih in jih prosil, naj vendar marljiveje zahajajo k pevskim vajam, da se bodo temeljiteje izurili ter tako pospeševali čast božjo pa tudi ponos domače fare. Povedal jim je: „jutri popoldne bomo peli litanije M. B. po pravilnem napevu, kakor je v knjigi „Slava Brezmadežni“ in v „Ceciliji“. Knjige imate v zakristiji, pevke so se že izučile. Prav lahko bi bil g. organist, če bi se bil le malo potrudil, s pevci odpeval na posamezne vrste v litanijah. Tega pa ni storil, ampak ker je župnik sam nekaterekrat pomagal pevcem pri odpevu, je bil organist tako ogorčen, da je rekel potem na koro pevcem: „Jaz ne pridem več na kor.“ Na tako organistovo ravnanje mu je cerkveno oskrbnitvo odpovedalo službo organista. Hinc illae lacrimae! Od tod one solze! Od tod oni hinavski in hujskajoči dopis v „Edinost“.

Glede brezoviške čitalnice pa naj lažnjivi dopisnik kar molči. Dokler je bil v Brezovici g. Marčelja, je še živela odkar je on odšel, pa spi. Čitalniški pevci pač niso hodili 30 let popevat k cerkvenim pobožnostim; v zadnjem pevskem zboru so bile deklice od 16. do 18. leta. — Ni res da bi bila cela brezoviška fara proti latinskemu petju pri slovenskih mašah. Saj so še pred osmimi leti peli latinske maše in „Tantum ergo“ in še zdaj pojo „Liberia“ in odpeve pri slovenskih mašah.

Ivan Norani, l. r. župnik. Ivan Hoteš, l. r. starešina. Frančišek Magdič, l. r. kaplan. Fr. Vatovec, l. r. starešina.

Višite, tako nastanejo dopisi v „Edinosti“, polni ogorčenja nad zatiranjem slovensčine v cerkvi. En organist zapusti slovensko petje, potem pa pravijo, da škof izganja slovensčino iz cerkve. Mar ni to brezvestno hujskanje?

Politične vesti.

DRŽAVNI ZBOR.

1. Po skoraj štiritedenskem odmoru je imel naš državni zbor pretečeni teden zopet jedno sejo. Med tem časom pa poslanci nikakor niso počivali, ampak vršila so se pogajanja med njimi.

2. „Slovanska Jednota“ vladi ne zaupa in zato je zaprla pot k dnevnemu redu z različnimi nujnimi predlogi.

3. Leto se pa bliža h koncu in vlada bi rada spravila pod streho proračun.

4. Če bi pa „Slovanska Jednota“ dovolila vladi proračun in umaknila nujne predloge, se bi s tem izneverila svojemu stališču, ki ga je zavzela od začetka, da namreč nič ne dovoli Bienertovi vladi dokler se ne preosnuje.

5. Združeni Nemci so zahtevali, da se morajo Slovani brezpogojno vdati, umakniti nujne predloge in dovoliti državi, kar jej gre.

6. Ker se pa „Slovanska Jednota“, — kakor omenjeno — ne pogaja več z vlado, so bili za mešetarje med Nemci in Slovani Poljaki.

Poljaki imajo od nekdanj svojo osebno politiko. Pri teh pogajanjih je šel izmed poljskih poslancev „Slov. Jednoti“ najbolj na roko posl. J. Stapinski s svojo „Ljudsko stranko“. V poljskem klubu je zahteval od drugih poslancev, da ne smejo več podpirati Slovanom sovražne vlade, sicer da izstopi s svojimi tovariši iz poljskega kluba. Skoro se je zdelo, da bodo pogajanja uspešna, tu je neiskrenost Nemcev prisilila dr. Šusteršiča, da je v seji klubovih načelnikov v imenu „Slovanske Jednote“ izjavil, da ne more umakniti nujnih predlogov. Zbornica je zato obravnavala najprvo nujne predloge, tičeče se rešitve narodnega spora v Avstriji. Ostro je govoril proti Nemcem in vladi Mladočeh dr. Kramar. Vse stranke so se zedinile na to, da se izvzoli poseben odsek 52 članov, ki naj proučuje in potem v 3 mesecih poroča, kako bi se dal napraviti mir med avstr. narodi. V torkovi seji zbornice se je obravnavalo o čeških nujnih predlogih glede šol narodnih manjšin. V debato je posegel tudi naučni minister grof Stürgk. Najnovejša poročila javljajo, da bo „Slovanska Jednota“ pripustila tudi prvo branje proračuna. Na to bo pa zahtevala preosnovo ministrstva; zdi se, da je za to pridobljen tudi že poljski klub. Če se to uresniči, bo to dogodek zgodovinske važnosti, ker bodo stali združeni vsi Slovani proti oholim Nemcem.

NOVICE.

n **Prevzvišeni g. škof** je praznoval večeraj svoj imendan. Mnogoštevilno zbrana tržaška duhovščina mu je čestitala opoldne. Prevzvišenemu vladiki želimo obilo blagoslova z nebes!

n **Odlilni gostje.** V četrtek in petek so bili gostje našega prevz. g. škofa štirje škofje iz daljne vzhodne Indije: Fr. Linneborn, iz reda sv. Križa, škof v Dacca; Abond. Cadavini, iz dr. Jez., škof v Mangalore; H. Dörick, iz dr. Jez., škof v Poona in škof D. Vismara iz Hyderabad. V petek so se odpeljali po morju s parnikom „Africa“ v Bombay in dalje. Odpeljali sta se tudi dve misijonski sestri.

n **Č. g. Antona Križmana,** kaplana pri sv. Jakabu, ki je, kakor smo že javili, zopet obolel, so spravili te dni v bolnišnico pri sv. M. Magd. Priporočamo ga vsem duhovnom sobratom v molitve.

n **Spremembe v duhovščini.** Veleč. g. Ignacij Počivalnik je kanonično umeščen na župnijo Bazovico in obdržal naslov kot častni konzistorialni svetnik, na njegovo mesto v Kerkavce je odsel č. g. Matevž Škerbec, dosedaj župnik v Kortah, ki je obenem imenovan častni škofijski konzistorialni svetovalec in dekan dekanata Kerkavce. Za župnijskega upravitelja v Kortah je imenovan č. g. Ludovik Šonc, bivši župnijski upravitelj v Bazovici.

Veleč. g. Matevž Rebol, župnik v Truškah, je imenovan častni konzistorialni svetnik. Čestitamo! Ker se je mons. Pitacco, koperski dekan, odpovedal dekanijemskim poslom, je bil imenovan dekan koperskega okrožja preč. mons. Ivan Kavalich. Na gimnaziji poučuje verstvo poleg Dr. Čikoviča še Dr. Vraber, duhovnik lavantinske škofije, vodja šole solskih sester v Trstu.

n **Mohorjeve knjige** smo v Trstu vendar le enkrat dočakali. Poverjeniki so jih prejeli ta teden. Vsakdo naj pride po nje tja, kjer se je bil vpisal. Noben član naj ne odpade. Kdor more, naj se takoj vpiše za prihodnje leto. Tržaškim Mohorjanom priporočamo, naj poleg poštneine še kaj malega darujejo za božičnico slovenskih otrok v Trstu. S tem bodo storili veliko delo usmiljenja, ki ne ostane brez plačila. Vsem poverjenikom po deželi v naši škofiji pa priporočamo, naj nabirajo med svojimi Mohorjani male prispevke v podporo slovenskega katoliškega tiska v Trstu. Te podpore naj potem blagovole poslati na upravništvo „Zarje“ v Trst, ki bo darove sproti objavljalo v našem listu. S tem storite brezdomno veliko narodno delo v prid obmejnim Slovincem, saj smo mi obmejni Slovenci v Trstu najbolj potrebni, da si utrdimo svoje katoliško časopisje. Posebnim krajevnim potrebam nočemo s tem pozivom nič škodovati.

n **O delavskem shodu** spregovorimo prihodnjic, ker se nam je danes nakopičilo obilo nujnega gradiva.

n **Za kratek čas.** Škoda se nam sicer zdi dragocenega prostora v „Zarji“, vendar ker je stvar tako lušna, da služi lahko cenjenim čitateljem za kratek čas, pa naj povemo, kako so se začeli tržaški ferrerovci po najnovejši modi proti nam bojevati. Z meščasto „Edinostjo“ — so si mislili — ni nič. S samo zvičajnostjo in hinavščino se sicer pride naprej, pa vendar gre vse le prepočas. Shladiti so si hoteli svojo jezo nad tržaškimi „klerikalci“ in so se spustili nad nas in našo „Zarjo“ kar v uvodnem članku sobotnega „Slovenskega naroda“. Slog dela vso čast gospodom krog „Edinosti“, deloma mlatijo prazno slamo, ki jim ni hotela že v tržaškem dnevniku dati nobenega zrna iz sebe. Pa da ne

bi bil pisec morda celo iz svečeniških krogov, ker se tako milo joka, da je „nemški“ škof koj v začetku stopil na noge onim duhovnikom, ki so se mu zdeli preveč — Slovenci. Na vsak način mora biti dopisnik hudo klerikalen, ker mu je zatirana duhovščina tako zelo pri sre. Mi se n. pr. še nismo povzpeli tako visoko. No, ko si je ta klerikalen dopisnik ohladil svojo jezo nad škofom in „štrebarskimi mlajšimi kaplani, ki se škofu samo zato prilizujejo in samo zato „Zarjo“ izdajajo, da jih ne bi poslal škof kam v Istro“, potem da naši „Zarji“ sledeče spričevalo, ki je za kratek čas ponatisnemo.

Tržaški ferrerovci pišejo v „Slovenskem narodu“: „Ker jim žito še ni hotelo iti v klasje, so si brezdomovinci ustanovili klerikalni list, ki nosi popolnoma po nedolžnem ime „Zarja“. Ta ultraklerikalna reva je eden najpodlejših zakotnih klerikalnih lističev, kolikor jih svet pozna, tako da dela glede blatenja in obrekovanja svojih rodnih bratov veliko konkurenco revolverskemu italijansko iredentističnemu lističu „Gazzettino“, katerega izdaja, slovenski renegat Werk.“

Po tej kratkočasnici se spravi „Narodov“ dopisnik na naša katoliška društva in konečno tudi na tržaško-istrsko slovensko ljudsko stranko, na katero se razume, kakor zajec na boben. — Mi bomo gospodom krog „Edinosti“ prav hvaležni, če nam kaj kmalu spišejo zopet nekaj tako kratkočasnega, kakor takrat v „Slovenskem narodu“. Samo to ni lepo od njih, da objavljajo sadove svojega za narod neumorno delavnega duha tako daleč proč od milega tržaškega naroda, kojemu so pač vrstice „Narodovega“ uvodnika predvsem namenjene. Saj je vendar „Edinost“ tako blizu, kar v njo s tako robo, gospodje; korajža velja! Da ste tako strahopetni, tega si nismo mislili o vas. Tu pri nas bi taki duševni proizvodci učinkovali, iz „Naroda“ se komaj zvedo tu v Trstu, na Kranjskem pa itak na morejo v sedanjih klerikalnih časih več imponirati (pardon po „Edinosti“ slovnici bi bili morali reči: „imponovati“, najbrže od debila — ponev.) Pri tej strahopetnosti pa že resno dvomimo, da pojdejo ti ljudje na razstavo slovenskih liberalcev, ki bo v beli Ljubljani tam enkrat januarja meseca. Vsa čast pogumnim možem, če pojdejo!

n **Balkanovci** so nabirali v spomin 20. septembra denar za svoje knjižnice, o katerih smo pa mi dokazali, da so v škodo našemu ljudstvu. Ti ljudje so bili pa tako predrzni, da so poslali nabiralne pole celo našim somišljenikom. Sedaj tirjajo od teh naših somišljenikov, da naj jim vposljejo nabran denar, ali pa vsaj polo ali da naj jih obvestijo o usodi nabiralne pole. Kaj ste „Balkanovci“ res tako nazaj s pametjo, da ne uganete, kaka usoda je zadela vaše pole pri naših somišljenikih?

n **Klic od meje.** Iz Devina, te naše nad vse važne narode postojanke, smo prejeli: Kdo ni bil še v Devinu ali vsaj slišal kaj o tem prepornem kraju, ki si ga hočejo Italijani na vsak način prisvojiti? Kdo ve, da tudi tu bivajo Slovenci? Komu pa ni tudi znano, da se morajo isti Slovenci boriti v Devinu za svoj naroden obstanek proti zagrizenemu in krepkemu nasprotniku „Lega nazionale“? Kdor ve za ta boj med nejednakima nasprotnikoma, bo takoj spoznal veliko nevarnost, ki preti devinskim Slovincem in jim bo s kakim prispevkom rad priskočil na pomoč. Ne prosimo za se, ampak za siromašno deco, ki jo nasprotnik vabi z raznimi objubami in darovi v svojo šolo, da vzgoji iz njih slovenske odpadnike. Tega ne moremo nikoli dovoliti. — Obrčamo se torej na radodarna in rodoljubna sra s prošnjo: Priskočite na pomoč siromašni slovenski deci, da ji pripravimo veselo božičnico in jo navdušimo za verske in narodne vzore. Pomagaj svojcu, dokler je čas! — Vsem dobrotnikom pa kličemo že v naprej: Bog povrni! — Za pripravljavni odbor božičnice v Devinu: —

Frančišek Pecikar, Miroslav Colja.

Darovi naj se blagohotno pošiljajo na naslov: Frančišek Pecikar v Devinu, št. 28. Darove sprejema pa tudi upravništvo „Zarje“. Lzkaž darov se objavi po božičnici.

n **Protiv novemu vinskemu davku.** Vlada je umaknila svoj predlog, da višje obdači pivo. Zato bi pa hotela, da se višje obdači vino na način, da bi trpelo vinogradništvo. Dosedaj vlada še ni predložila državnih zbornici načrta za novo obdačenje, ampak samo naznanila, da ga namerava predložiti. Zato je zdaj še ugoden čas, da ljudstvo posebno po vinogradnih krajih proti nameravanemu davku ugovarja. Štajerci so priredili minolo nedeljo zelo veliko takih protestnih shodov. Protestirala je tudi „Goriška zveza“ in „Vinarski odsek goriške zveze“. — Vlada naj enakomerno postopa toliko pri povzemanju vinogradištva, kolikor pri proizvajanju piva.

n **Električna železnica Opčina-Sežana.** Ministrstvo je odredilo, da ima posebna komisija pregledati tla, koder naj bi vozila podaljšana ozkotirna električna železnica iz Opčine do Sežane. Ta komisija bo izvršila svoje delo v ponedeljek, dne 6. t. m. in po potrebi tudi v torek. Vsakdo, ki misli, da nameravana železnica zadene njegovo zemljišče, se lahko zglesi pri tej komisiji. Kakor se torej vidi, bomo morda vendar čakali električni tramvaj iz Opčine naprej do Sežane. Če ne bo voznja predraga, se bo gotovo vozilo mnogo ljudi. Avtomobil, ki sedaj oskrbuje vožnjo med Opčino in Sežano, ni nič kaj zanesljiv, večkrat se je že pokvaril.

n **Ognjeniški izbruhi.** Čitateljem je že znano, da so po svetu taki hribovi, ki bruhajo iz sebe globoko iz osreža zemlje vodeno paro, razbeljeno kamnje in raztopljene kovine ter pepel. Pri največjem italijanskem mestu Ne-

aplju je dobro znan Vezuv tak hrib. Ta je bil v starih časih zasul kar cela mesta. Zdaj poročajo listi o hudem izbruhu nekega drugega ognjenika, ki se dviga na zapadni strani Afrike iz španskega otoka Tenerifa in se imenuje Pik. Ta Pik je začel zdaj hudo bruhati. Več tisoč metrov na daleč teče iz gnjega razbeljena kovina (lava) ter vse požge, kamor pride. Veliko družin je prišlo ob svoje pohištvo in vse svoje imetje. Otok Tenerifa je precej rodovit in podnebje je zdravo. Tam rastejo sladke banane, ki se v Trstu tako drago prodajajo.

n **Spominsko ploščo** povodom 25-letnice škofovstva sv. Očeta Pija X. je dal vzditati v mariborsko stolnico lavantinski knezoškof dr. Mihael Napatnik. Dne 21. nov. je bila plošča slovesno blagoslovljena.

n **Zastrupljavca častnikov** so menda vendar le prijeli. Ta bi bil neki nadporočnik Adolf Hofrichter iz Linca. Vse kaže, da je on poslal trup po pošti. Vendar stvar še ni povsem jasna. Hofrichterja imajo zaprtega na Dunaju.

n **Tifus** se je pojavil v Sovodnjah pri Gorici. Obbolelo je več oseb, eno dekle in en mož sta za tifusom umrla. Odredilo se je potrebno, da se bolezen ne razširi.

n **Pol milijona** je zapustil tržaškemu mestu neki Karol Kossitz. Svojim sorodnikom je zapustil manjše svote, od katerih imajo samo do smrti užitek, potem pripade tudi njihova dedščina tržaški občini.

Jz okolice.

o **Iz Rojana** nam poročajo dodatno k zadnji objavljene vesti o poroki načelnice tamošnje Marijine družbe: Nedeljo pred poroko je bil rojanski Marijin dom poln Marijinih družabnic, ki so se prišle poslovit od svoje sestre načelnice Terezije Rudež. Po blagoslovu so ji priredile primerno odhodnico. Najprej je zapel pevski zbor dekliške Marijine družbe „Zadoni nam“, potem je sledilo več deklamacij iz Gregorčica, nakar je ena družabnica slavljenci izročila lep Marijin kip s primernim nagovorom. Kratak govor je izustil tudi č. g. voditelj Bonač in izročil odhajajoči načelnici spominek s primernim napisom. Načelnica Rudež Terezija se je prisrčno zahvalila in vsa dekleta, ki so pač brez izjeme svojo načelnico odkritosrčno ljubile, so bile globoko ginjene. Slavnost se je zaključila z ubranim petjem. — Na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja imamo v Rojano popoldne ob dveh in pol zopet sprejemanje v Marijino družbo. Sprejetih bo 10 žena in 15 deklet.

o **Iz Opčin.** (Požar). Minoli petek je zgorela tu na Opčinah hiša št. 9, po domače „pri Tinčki“. Ogenj je nastal, ko je gospodinja kuhala večerju. Družina je brez strehe. Pogorelo je seno in mnogo pohištva se je pokvarilo. Hiša je bila zavarovana.

o **Sv. Ivan.** Prih. nedeljo, dne 5. t. m. priredi naša „Mar. družba“ veselico v Marijinem domu ob 4 uri popoldne. Na vspredu so: deklamacija, petje, nastop Miklavža in igra: „Dve materi“ v 4 dejanjih. Vstopnina je 40 vin. sedeži po 20 vin. Ker bo Miklavž delil darove, se bodo prodajale številke po 10 vinarjev. K obilni udeležbi vabi odbor.

Jz Jstre.

i **Od Medošev župnije Korte.** Naša kmečka gospodarska zadruga v Medoših je napravila svojemu ustanovitelju, odhajajočemu župniku č. g. Matevž-u Škerbec poslovljni večer dne 21. t. m. Zbrani so bili vsi udje zadruge, vsi mladeniči in dekleta dotičnega kraja. Načelnik g. Andrej Medoš pozdravi č. g. župnika, ki je v župniji razvil kršansko-socialno delo, se mu zahvaljuje za ves trud, pouk in skrb pri delovanju zadruge in mu želi srečo v novi župniji Krkavce.

Č. g. župnik se pred vsem zahvali načelniku društva, vsem udom zadruge za nepričakovano odhodnico, slika težave in ovire prvega začetka, pohvali vstrajnost, žilavost in požrtvovalnost načelstva, in izrazi trdno upanje, da tega začetega dela ne bode nihče ugonobil. To njegovo nado podpira dejstvo, ko vidi pred seboj zbrane vse mladeniče in dekleta, up naše boljše bodočnosti. Spodbuja mladino k varčnosti in treznosti, k ukaznosti in pravemu kršanskemu napredku. Ako bode mladina krepostno vzgojena, tedaj ni moči na svetu, ki bi mogla gmotno in duševno škodovati zapričetemu kršansko-socialnemu delovanju v lepi župniji Kortežanski. Močno sredstvo, da se mladina ohrani krepostna so „Izobraževalna društva“, ki se tako lepo razvijajo po vsej slovenski zemlji. Tudi on je gojil srčno željo, da bi isto ustanovil — a ker on vsega ni mogel storiti, upa, da bode, njegov vredni naslednik č. g. Ludovik Šonc, katerega naj ljubijo in mu zaupajo, zapričel novo delovanje med mladino. Vsi, dekleta in mladeniči, sežejo župniku v roke in mu objubijo ustanoviti „Izobraževalno društvo“ in zaupati novemu svojemu dušnemu pastirju.

Med različnimi govori je pela mladina pobožne in lepe svetne pesmi. Ura slovesa je hitro prišla. Pri svitu bengaličnega ognja, spuščanju raket, poslovlili so se od svojega dušnega pastirja in mu zaklicali zadnji „Z Bogom!“

i **Iz Boljunca.** V nedeljo, dne 5. t. m. popoldne priredi delavsko izobraževalno in podporno društvo v Boljuncu predavanje v prostorih hranilnice in posojilnice v Boljuncu. Predaval bo neki gospod iz Trsta in g. Bolčič o svojem potovanju na Dunaj. Predavanje bo javno, povabljeni so vsi somišljeniki našega društva.

Zahvala.

Podpisani se pristrčno zahvaljujem kmečkemu gospodarskemu društvu v Medoših, konsumnemu gospodarskemu društvu v Kortah, odboru hranilnice in posojilnice v Kortah, godbi, pevcem in sploh vsem milim faranom za prekrasno poslovilno svečanost, ki ste mi jo priredili. Z Bogom!

K r k a v c e, 28. novembra 1909.

MATEVŽ ŠKERBEC, l. r. župnik-dekan.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

K. M. v Trstu. Prosimo, da potražete „Zarjo“ raje s kakim primernim dopisom, kakor s svojimi pesniškimi proizvodi. Sicer pa še v bodoče pridno agitirajte, kakor do sedaj. Hvala!

Naša narodna obramba.

Od vodstva „slov. kršč.-socialne zveze“ v Ljubljani smo prejeli:

Ožji odbor, ki je bil izbran na narodno-obrambni enketi, da izdela pravila, je to svoje delo dovršil. Treba je še nekaj priprav za uspešno delovanje. Ustanovni občni zbor našega narodno-obrambena društva naj bi bil v torek 14. decembra v Ljubljani. Vse gospode, ki dobe od ožjega odbora vprašanja, prosimo, da na poslani jim tiskovine takoj odgovore.

Obračun o poslanem in nabranem denarju za obrambne Slovence.

(Sklenjen pred sejo odbora 11. novembra 1909.)

Dohodki.	
Prebitek	K 166.26
Gotovine nabrali	K 9899.20
Obresti od naloženega denarja	K 35.74
Skupaj	K 10101.20

Stroški.	
Poštni čeki	K 200.—
Glasom odsekovega sklepa z dne 10. septembra t. l. poslali v št. Ilj za novi „Dom“	K 4000.—
Glasom sklepa narodnoobrambene enquete z dne 16. oktobra poslali v št. Jakob v Rožu za tamošnjo šolo	K 3000.—
Glasom sklepa narodnoobrambene enquete z dne 16. oktobra t. l. poslali društvu „Kras“ v Gradcu	K 500.—
Znamke, poštnine, pisarniške potrebščine i. dr.	K 54.66
Pomožnemu uradniku	K 60.—
Skupaj	K 7814.66

V gotovini ostane torej še 2286 K 54 vin.

Od vžigalic

je bil podan račun na zadnjem občnem zboru S. K. S. Z. v št. Jakobu v Rožu. K temu dostavljamo račun, sklenjen 11. novembra 1909 o čistem ostanku prodaje vžigalic „V korist obmejnih Slovencev“;

Gotovine, naložene v „Ljudski posojilnici“ na hran. knjižico štev. 26.291 je	K 570.—
Terjatve	K 451.27
Skupaj	K 1021.27

Od te svote smo poslali na Štajersko glasom sejnega sklepa z dne 10. novembra

Ostane prebitek	K 521.27
-----------------	----------

Prodaja je sedaj urejena na sigurni podlagi tako da so izgube izključene, ker nam od vsakega vagona da „Gospodarska zveza“ že naprej določeno vsoto. Če se vse naše somišljenice in vsi naši somišljeniki zavzemo za prodajo naših vžigalic „V korist obmejnih Slovencev“, tedaj bomo na leto spravili skupaj znatno svoto za trpeče brate ob meji. Zato v vsako našo hišo naše vžigalice! Vsa naročila na vžigalice sprejema „Gospodarska zveza“ v Ljubljani. Na delo povsod za naše vžigalice!

V NARODNO-OBRAMBNI SKLAD SO DAROVALI:

- 447. Fran Klemenčič, ob priliki napredovanja, 20 K.
- 448. Zofija Vesel, Staritrg pri Rakeku, 20 K.
- 449. Jože Meško, župnik, Sv. Miklavž pri Ormožu, 20 K.

- 450. Pavel Zamida, dijak v Ljubljani 20 K.
- 451. Gosp. G., katerega ste 20 kron;
- 452. Mohorjani v Tunicalh 20 kron;
- 453. Jos. Golmayer, župnik v Vačah, 20 K;
- 454. Ph. Mr. Josip Čizmar, lekarnar v Ljubljani 20 K;
- 455. Rudolf Pevec, trgovec v Mozirju, 20 kron;
- 456. Anton Turnšek, trgovec v Nazarjih, Štajersko, 20 kron;
- 457. Anton Turnšek, ml., trgovec na Rečici ob Paki, 20 kron;
- 458. Viktor Turnšek, strojni inženir v Mariboru, 20 kron.

Nadalje so darovali:

I. Dular, nabral v gostilni pri Činkoletu v Ljubljani 6 K 10 v. — Štefan Rojnik, e. kr. uradnik v Gradcu, Burggasse 2, K 10. — Anton Fischer, župnik, Mozirje, 2 K. — Podlipnik Selo, 2 K 20 v. — Anton Abram, št. Peter, 6 K. — Katol. slovensko izobraževalno društvo Ambrus 3 K 60 v. — Anton Dolinar, župnik, Lučane, 1 K.

Mohorjani v Ribnem p. Bled 5 K., v Zapogah p. Smlednik 3 K. v Ratečah pri Škofji Loki 3 K 50 h, na Homecu 6 K, pri Devici Mariji na Zili p. Beljak 3 K, na Dobrovi 11 K 54 h.

Anton Jamnik, župnik v Kamniku, 4 K; Mohorjanov zbirka v Radomljah 5 K 30 h, Mohorjani v Dvoru, Koroško, 5 K; Mohorjani v Blačah ob Zili 6 K.

Mohorjani v knezoškofijskih zavodih, št. Vid nad Ljubljano, 12 K. — Mohorjani v Žabnici pri Škofji Loki 4 K 56 h.

Franc Vrhovec, kovač, Vodmat (zbirka pri prijateljski mizi) 10 K.

Prosimo vse Slovence in Slovenke, da odslej še živahneje priskočijo o na pomoč naši narodni obrambi. Vsled sklepa odseka, izvoljenega na narodni obrambi, se blagajna centralizira, zato prosimo, da se do ustanovitve novega narodno-obrambena društva vsi darovi, namenjeni za narodno obrambo, pošiljajo pod naslovo n. „Slovenska krščansko-socialna zveza“ (Odsek za narodno obrambo, Ljubljana.) — Skupni odbor bo potem določil, kam se poslane doneske razdeli. Pred vsem prosimo poverjenike Mohorjeve družbe, da uvedejo splošno pobiranje za obmejne Slovence in vse druge somišljenike da se sklada obmejnih Slovencev spojinjajo ob vsaki veseli in žalostni priliki. Narodna dolžnost premožnejših somišljenikov, naših župan- stev bi bila, število 1000 darovalcev po 20 K kmalu izpolniti!

Opominjajte drug drugega, naj kaj daruje! Potrebe naraščajo!

L. Smolnikar, t. č. podpredsednik S. K. S. Z.; Ivan Traven, t. č. tajnik S. K. S. Z.; Ivan Štefe, t. č. poročevalec narodno-obrambene odseka; Anton Volta, t. č. blagajnik narodno-obrambene odseka.

Umetni zobje

Plombiranje zobov — izdiranje zobov BREZ VSAKE BOLEČINE v zobozdravniškem kabinetu

M. U. dr. E. Hellmer in A. Lukež TRST — Via Nuova št. 13, I. ndstr. — TRST

SVOJI K SVOJIM!

Uljudno naznanjam sl. občinstvu, č. duhovščini, p. n. učitelstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam, da sem preskrbel svojo

KNJIGOVEZNICO

z vsem potrebnim da lahko izvršujem vsa dela od pripravi do najfinjših. Posebno solidno in cenovno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. — Vezanje in prevezanje misalov, raznih zapiskov, hranilnih in drugih knjig, ter izvrševanje raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko. Zunanja naročila izvršujem solidno in točno.

ANTON REPENŠEK, knjigovez TRST — Ulica Cecilia št. 9. — TRST.

Slovenec KONRAD SKAZA,

delavnica za vsa cerkvena dela v St. ULRICH, Gröden (Tirolsko) se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. Velikanska zaloga sv. razpel. Novi zanimivi slovenski ceniki zastoj in franko. Postrežba solidna in hitra.

Kupite čevlje
pri poštenem slovenskem čevljarjem mojstru
Josipu Stantič
TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST
(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)
Ta mojster vam postreže po domače, z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

ZALOGA
likerjev v sodčih in butiljkah
JAKOB PERHAVC
TRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v butiljkah.
Postrežba točna. — Cene zmerno. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Novo pogrebno podjetje
VIA VINGENZO BELLINI ŠT. 13.
Z bogato opremo za vsakovrstni pogreb ter prodajalnico mrtvaških predmetov, raznih vrst vencev, voščenih sveč, umetnih cvetlic, vencev in cvetlic za birmance in novice i. t. d., i. t. d.
se je preselilo
V CORSO ŠT. 49
blizu lekarne Rovis. (piazza Goldoni.)

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA
za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.
registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
ima svoj urad v Trstu, ulica delle Poste 9.
Sprejema hranilne vloge, za kojih varnost jamčijo vsi člani zadruge, katerih je sedaj okrog 400, solidarično z vsem svojim premoženjem, cenjenim nad tri milijone kron.
od vsakoga in jih polmesečno **4 1/2%** in na 60 dnevno odpoved po 4 3/4% obrestuje po brez kakega odbitka za rentni dav-
vek, katerega plača hranilnica sama, tako, da dobijo vlagatelji odvoženih 100 K na leto čistih obresti 4 50 v, oziroma 4 K 75 v. Posojila daje le svojim. Urađuje se vsak delavnik od 9—12 ure dopoldne in od 3—4 in pol ure popoldne. V uradu pri sv. Ivanu se urađuje delavnik od 5—7 ure zvečer, ob nedeljah od 11—12 ure dopoldne.
Načelstvo.

PRODAJALNA
KATOL. TISK. DRUŠTVA
ulica Poste št. 9 - TRST - Telefon št. 2326.

Zaloga molitvenikov, v slovenskem, hrvatskem, nemškem in laškem jeziku, raznovrstnih rožnih vencev, svetinj, malih in velikih podob, različnih kipov in križev, vsakovrstnih palm za oltarje, sveč razne kakovosti za cerkveno in domačo rabo, raznega papirja in vseh pisarniških potrebščin i. t. d., i. t. d.

Za častite župne urade in gg. duhovnike ::
imamo v zalogi cerkvene tiskovice, kanon tabele, proprium za brevir in missale, rituale, brevirium, horae diurnae, vademeum, birete, kolare šemisete, in sploh vse druge cerkveno potrebščine.

Družinska pratika za l. 1910.

Vsa cerkvena oblačila, zastave i. t. d. sprejemamo v popravilo ali preskrbimo novo.
Razprodaja užigalic in kolekov za obmejne Slovence. - Znakov soc. zveze in dr.
Sprjemamo vsa KNJIGOVEŠKA DELA in preskrbimo tudi OKVIRJE ZA SLIKE.
Zahtevajte seznam naše prodajalne, ki se vam pošlje brezplačno.
Uljudno se priporoča
„Katoliško tiskovno društvo“ v Trstu.

NOVA TRGOVINA ZGOTOVLJENE MOŠKE IN ŽENSKÉ OBLEKE :: :: ::

BOHINEC & CO
Via delle Torri 2 - TRST - Via S. Lazzaro 17.
(ZA CERKVIJO SV. ANTONA NOVEGA.)

Velika zaloga, točna in solidna postrežba
Stalne in nizke cene. — Naročila po meri izvršujejo se najelegantnejše in ceno.